

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 259/2023-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného GOREJ legal, s. r. o., Krmanova 14, Košice, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Obdo/20/2021 z 23. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 4. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu, ktorým odmietol jeho dovolanie v civilnom spore, ktoré žiada zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

II.

2. Okresný súd rozsudkom zo 4. júna 2018 v konaní o námietkach ponechal v platnosti zmenkový platobný rozkaz z 15. mája 2012, ktorým bol sťažovateľ ako žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi zmenkovú sumu 331 939,19 eur s príslušenstvom. K námietke sťažovateľa o neplatnosti zmenky pre jej neurčitosť uviedol, že vedľajšia doložka na zmenke „*RECTA DOLOŽKA – LEN A LEN PRE [REDACTED] ...*“ je uvedená správne a nie je v kolízii s bezpodmienečným sľubom, ktorý je na tlačive vyjadrený spojením „*ZA TÚTO ZMENKU ZAPLATÍM [REDACTED] ...*“.

3. K námietke neplatnosti zmenky pre porušenie dohody o vyplňovacom oprávnení okresný súd uviedol, že dátum splatnosti bol na blankolistine uvedený v súlade s touto dohodou a ak mal byť dátum splatnosti na zmenke vyplnený podľa dohody od 22. júna do 21. decembra 2010 a napokon bol vyplnený 22. decembra 2010, nespôsobuje to neplatnosť zmenky, keďže ide o námietku vyplnenia zmenky v rozpore s dohodou. Podľa okresného súdu išlo o podvyplnenie blankozmenky, ktoré je síce porušením vyplňovacieho oprávnenia, no ide o porušenie v prospech sťažovateľa,

keďže splatnosť zmenky sa určila na neskorší deň, čo zároveň nezmarilo prípadnú námietku premlčania sťažovateľa.

4. Sťažovateľ ďalej namietol neprípustnosť kauzy zmenky, ktorá mala spočívať v tom, že bola vystavená na zabezpečenie vyplatenia „odplaty“ žalobcovi sťažovateľom za to, že žalobca v mene občianskeho združenia sťažovateľovi daroval veci, za ktoré mal sťažovateľ zaplatiť žalobcovi, ktorý nebol ich vlastníkom. K tomu okresný súd uviedol, že tvrdenia sťažovateľa sú rozporné, keďže síce namieta zákonom neprípustnú kauzu zmenky, ale zároveň tvrdí, že zo zmenky už plnil, a preto je nedôvodné domáhať sa plnenia z nej. Ďalej k tomu okresný súd uviedol, že z dokazovania nepovažuje za preukázané, že darovacie zmluvy majú súvis s kauzou zmenky. K námietke plnenia na zmenku v roku 2004 okresný súd uviedol, že zmenková suma nemohla byť splnená v roku 2004, keďže k vykonaniu dátumu splatnosti na zmenke došlo až v roku 2010.

5. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, na ktoré krajský súd rozsudkom z 24. septembra 2020 rozsudok okresného súdu potvrdil, keď sa s jeho závermi stotožnil. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), dôvodiac, že jeho postupom bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces. Odôvodnil to tým, že krajský súd sa dostatočne nevyporiadal (i) s námietkou neplatnosti zmenky z dôvodu, že sú na nej uvedené dva vzájomne rozporné údaje, (ii) s námietkou neplatnosti kauzy a tvrdeniami žalobcu ohľadom kauzy zmenky, (iii) s návrhmi sťažovateľa na vykonanie dôkazov, (iv) s postupom okresného súdu, ktorý rozhodol o merite veci bez toho, že by skôr rozhodol o návrhu sťažovateľa na prerušenie konania, a (v) s námietkou aktívnej vecnej legitímácie „nového“ žalobcu. Sťažovateľ dovolanie z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP odôvodnil tým, že krajský súd sa pri riešení právnej otázky unesenia dôkazného bremena pri jeho kauzálnych námietkach proti plateniu zmenky potom, ako žalobca uviedol kauzu zmenky, odchytil od rozhodnutia najvyššieho súdu č. k. 1MObdov/9/2007.

6. Najvyšší súd uznesením z 23. novembra 2022 odmietol dovolanie ako neprípustné. Uviedol, že závery krajského a okresného súdu sú logické, zrozumiteľné a dostatočne sa vysporiadávajú s námietkami sťažovateľa, a preto nedošlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces. Na strane druhej sa krajský súd pri posúdení rozloženia dôkazného bremena námietok voči plateniu zmenky neodklonil od rozhodovacej praxe, najmä od záverov rozsudku č. k. 1MObdov/9/2007.

III.

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že najvyšší súd zjavne nesprávne vyhodnotil námietku neplatnosti zmenky, keďže na zmenke sú uvedené dva navzájom kolidujúce údaje spôsobujúce vnútornú rozpornosť zmenky. Zmenka mala byť posúdená ako neplatná, keďže z bezpodmienečného sľubu vyplýva, že ide o zmenku na rad, avšak zároveň je na nej uvedená rektadoložka „LEN A LEN PRE“. Podľa sťažovateľa je zmenka vystavená „na rad remitenta“ a zároveň aj „nie na rad remitenta“.

8. Ďalej sťažovateľ namieta, že najvyšší súd zjavne nesprávne vyhodnotil otázku miery dôkazu pri posúdení obrany voči plateniu zmenky, keď sa bránil námietkou neprípustnej kauzy, ktorá kryla protiprávne konanie žalobcu – zastretý odplatný právny úkon. Aj keď je povinnosťou sťažovateľa účinne namietat platenie zmenky, neznamená to, aby sa neposúdili aj tvrdenia a dôkazy žalobcu,

keďže aj žalobca po podaní námietok predložil viacero káuz zmenky, medzi ktorými lavíroval. Podľa sťažovateľa napokon nebola preukázaná žiadna kauza zmenky, hoci ju vymedzili obe strany sporu. Najvyšší súd mal aplikovať závery rozsudku najvyššieho súdu č. k. 1MOBdoV/9/2017, podľa ktorého nie je rozhodujúce, koho zaťažuje dôkazné bremeno, ale dôležité sú výsledky dokazovania. To však opomenul. Uvedené závery vyplývajú aj z rozhodnutia ústavného súdu č. k. I. ÚS 245/09.

9. Ďalej sťažovateľ namieta, že najvyšší súd aproboval nesprávny procesný postup súdov nižšej inštancie, ktoré mu odmietli možnosť preukázať oprávnenosť námietky neprípustnosti kauzy tým, že mu neumožnili vykonať dôkazy výsluchom navrhovaných svedkov. Ďalej sťažovateľ namieta, že najvyšší súd sa ústavne nekonformne vysporiadal s procesným postupom súdov nižšej inštancie, keďže o námietkach sťažovateľa bolo meritórne rozhodnuté bez toho, aby bolo skôr právoplatne rozhodnuté o návrhu na prerušenie konania. Ďalej sťažovateľ namieta, že najvyšší súd sa ústavne konformne nevysporiadal s tým, že krajský súd dospel k záveru o nedôvodnosti námietky týkajúcej sa vnútorného rozporu súvisiaceho s kolíziou vyhlásení „na rad“ a „nie na rad“ z iného dôvodu než okresný súd, avšak bez toho, že by zopakoval dokazovanie.

IV.

10. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnutá. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale ani formalistická a aby bola čo najústálenejšia, a tak súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Prístup najvyššieho súdu v namietanom uznesení takéto prvky nevykazuje, keďže najvyšší súd sa zaoberal a vyhodnotil všetky dovolacie námietky sťažovateľa.

11. Ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať rozhodnutia a postupy všeobecných súdov aplikujúcich podústavné (jednoduché) právo na úrovni zákonných noriem. Všeobecné súdy sú však povinné aplikovať podústavné právo v súlade s ústavou a ústavnými princípmi. Pokiaľ výklad podústavného práva je v rozpore s ústavou a ústavnými princípmi, ústavný súd je nielen oprávnený, ale aj povinný zasiahnuť do rozhodnutí či postupov všeobecných súdov. Ústavný súd je oprávnený zasiahnuť len vtedy, ak je konanie, rozhodovanie či postup všeobecných súdov zjavne (i) neodôvodnený, (ii) arbitrárny alebo (iii) interpretácia podústavného práva smeruje k prehnanému formalizmu (I. ÚS 24/00, I. ÚS 15/01, III. ÚS 53/02, II. ÚS 348/08, I. ÚS 301/06, I. ÚS 88/07, III. ÚS 153/2020, III. ÚS 117/2021).

12. Výklad podústavného práva smeruje k prehnanému formalizmu najmä vtedy, ak všeobecné súdy striktné lipnú na prehnanom jazykovom výklade bez toho, aby pri výklade podústavného práva použili aj iné metódy výkladu práva vychádzajúce z (i) logického výkladu, prihliadajúc na význam právnych noriem, vychádzajúc z ich obsahu, (ii) teleologického výkladu, prihliadajúc na účel právnej normy, (iii) historického výkladu, prihliadajúc na históriu vzniku právnej normy a tvorby

práva, (iv) systematického výkladu, prihliadajúc na usporiadanie právnych noriem v rámci jednotlivých právnych inštitútov, právneho predpisu ako celku či v rámci jednotlivého odvetvia práva (III. ÚS 549/2021, bod 8).

13. K námietke sťažovateľa, že zmenka je neplatná pre vnútornú rozpornosť, keďže sú na nej uvedené dva rozporné údaje, najvyšší súd uviedol, že krajský súd sa zrozumiteľne vysporiadal s námietkou, keď uviedol, že (i) na zmenke nie sú navzájom konkurujúce údaje, keďže zo zmenky vyplýva, že na zmenke je uvedené rektadoložka „len a len na rad“, (ii) pri výklade zmenkových prehlásení platí princíp preferencie výkladu, ktorý nevedie k neplatnosti zmenky. K uvedenému treba uviesť, že z fotokópie zmenky vyplýva, že text zmenky je spísaný na bežne používanom tlačive, pričom bezpodmienečný sľub je vyjadrený formuláciou „ZA TÚTO ZMENKU ZAPLATÍM“, následne je uvedený text označujúci remitenta „██████████ ...“. V strede vľavo na zmenke je uvedená doložka „REKTA DOLOŽKA“ – LEN A LEN PRE ██████████ ..“. Z textu zmenky vyplýva, že ide o štandardné označenie bezpodmienečného sľubu „Za túto zmenku zaplatím“, súčasťou ktorého nie je doložka „na rad“ ani doložka „nie na rad“. Doložka „len a len pre“ je typickou rektadoložkou, ktorá sa štandardne vyznačuje na zmenke samostatne bez toho, aby zasahovala to iného zmenkového vyhlásenia (Jablonka, B. Zákon zmenkový a šekový. Komentár. Bratislava, Wolters Kluwer 2017, s. 75). Vzhľadom na to, že súčasťou bezpodmienečného sľubu nie je žiadna osobitná doložka pojednávajúca o tom, či ide o zmenku na rad alebo nie na rad, nie je možné bezpodmienečný sľub vyjadrujúci len sľub zaplatiť zmenku (nič viac a nič menej) vykladať tak, že je v kolízii s rektadoložkou „len a len pre“ vyznačenou samostatne na zmenke. Všeobecné súdy preto dospeli k ústavne akceptovateľnému výkladu zmenkového práva, že zmenka je platná bez toho, aby museli používať princíp preferencie výkladu v prospech platnosti zmenky, keďže text zmenky je zrozumiteľný pre akúkoľvek tretiu osobu. Nebol ani dôvod, aby krajský súd opätovne vykonával dokazovanie čítaním textu zmenky, keďže otázka platnosti zmenky je otázka právna, pričom otázka platnosti zmenky bola v rozhodujúcej časti posúdená krajským súdom zhodne s posúdením okresného súdu. Všeobecné súdy sa dostatočne a zrozumiteľne vysporiadali s otázkou platnosti zmenky, a preto ich výklad nie je možné považovať za ústavne neakceptovateľný.

14. Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd zjavne nesprávne vyhodnotil otázku miery dôkazu pri jeho obrane proti plateniu zmenky, keď sa bránil námietkou neprípustnej kauzy, ktorá kryla protiprávne konanie žalobcu. K tomu najvyšší súd uviedol, že (i) záver súdov nižšej inštancie o neunesení dôkazného bremena sťažovateľom, ktorý namieta kauzu, vychádza zo skutočností, že všetky žalobcom prezentované dôkazy zostali v rovine špekulácií, (ii) sťažovateľ si musel byť vedomý, ak údajne kauza zmenky obchádzala zákon, že jeho dôkazná pozícia bude náročná, (iii) skutočnosť, že darovacie zmluvy a zmenka boli podpísané v jeden deň, sama osebe nezakladá pochybnosti o kauze zmenky. K tomu treba uviesť, že otázka vyhodnotenia, či sťažovateľ ako žalovaný zo zmenky uniesol dôkazné bremeno, je otázkou právnou, ktorej vyhodnotenie vychádza z vykonaného dokazovania. Špecifickosť zmenky spočíva v tom, že zmenka ako dokonalý cenný papier sama osebe predstavuje právo. To znamená, že žalobca predložením originálu zmenky preukázal svoj nárok. Je na žalovanom, aby sa účinne bránil voči plateniu zmenky a uviedol a preukázal rozhodujúce skutočnosti popierajúce nárok zo zmenky (III. ÚS 603/2017, bod 37).

15. Skutočnosť, že aj žalobca až potom, ako sťažovateľ podal kauzálne námietky voči plateniu zmenky, tvrdí, že zmenka súvisí s určitou kauzou, vedie k tomu, že všeobecné súdy sa musia

tvrdenými skutočnosťami zaoberať a rozumne ich vyhodnotiť. Každá strana, ktorá tvrdí určité skutočnosti, je povinná preukázať ich dôkazmi. Avšak úvaha o tom, koho zaťažuje dôkazné bremeno, nie je rozhodujúca, ale rozhodujúce sú výsledky dokazovania (1MOBdoV/9/2007). Všeobecné sudy založili záver o neunesení dôkazného bremena sťažovateľom najmä na tom, že žalobca preukázal svoj abstraktný nárok zo zmenky, pričom sťažovateľ ho kauzálnymi námietkami účinne nepoprel, čo vychádzalo z vykonaného dokazovania. Všeobecné sudy sa neodchýlili od záverov rozhodnutia č. k. 1MOBdoV/9/2007, že dôkazné bremeno dôvodnosti kauzálnych tvrdení smerujúcich voči plateniu zmenky spočíva výlučne na sťažovateľovi aj za situácie, ak žalobca popisuje kauzu zmenky. Všeobecné sudy dospeli k ústavne akceptovateľnému záveru, že tvrdenia sťažovateľa týkajúce sa protiprávnej kauzy zmenky neboli podložené takými dôkazmi, ktoré by v rozumnej miere spochybnili nárok žalobcu, teda miera dôkazu produkovaná sťažovateľom vyžadovaná na spochybnenie nároku žalobcu nebola dostatočná. Preto nie je možné úvahy najvyššieho súdu týkajúce sa unesenia dôkazného bremena hodnotiť ako zjavne nesprávne.

16. K námietke sťažovateľa, že najvyšší súd aproboval nesprávny procesný postup súdov nižšej inštancie, ktoré mu odmietli možnosť preukázať oprávnenosť kauzálnej námietky neprípustnosti kauzy tým, že mu neumožnili vykonať dôkazy výsluchom navrhovaných svedkov, najvyšší súd uviedol, že sudy nižšej inštancie nevykonali ďalšie dôkazy, pretože neboli spôsobilé zmeniť závery, čo aj náležite odôvodnili. K uvedenému treba uviesť, že otázka vykonania dôkazov je otázka skutková, ktorá závisí od povahy súdnej veci. Nie je úlohou ústavného súdu, aby preskúmaval postup všeobecných súdov, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nie, keďže všeobecné sudy postup racionálne ústavne konformne odôvodnili.

17. K námietke sťažovateľa, že najvyšší súd sa ústavne nekonformne vysporiadal s procesným postupom súdov nižšej inštancie, keďže o námietkach sťažovateľa bolo meritórne rozhodnuté bez toho, aby bolo skôr právoplatne rozhodnuté o návrhu na prerušenie konania, treba uviesť, že podľa vtedy platného Občianskeho súdneho poriadku bolo na úvahe všeobecného súdu, aký procesný postup zvolí pri rozhodovaní o návrhu na prerušenie konania, teda či rozhodne o návrhu pred meritórnym rozhodnutím alebo sa s ním vysporiada v rámci meritórneho rozhodnutia. Z toho dôvodu námietka sťažovateľa nemá ústavnoprávny rozmer.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. mája 2023

Robert Šorl
predseda senátu